

de saa Beboere, som leve i den vedkommende meget lille Kjøbstad; men jeg troer ikke, at man kan sige, at det skulde have nogen stor Betydning for Landet. Sorø Kjøbstad har jo ikke den Betydning, som mange af vore andre smaa Kjøbstæder, at den er et Udførselssted for Landets Produkter, som er det, der giver mange smaa Kjøbstæder en stor Betydning; men Sorø Kjøbstad lever jo væsentlig af det derværende Akademi og hvad dermed staaer i Forbindelse og har forøvrigt kun en saare ringe Betydning for det omliggende Land. Jeg skal derfor være meest tilbøielig til at tilraade Thinget at opsætte at tage nogen Bestemmelse angaaende dette Forslag, indtil vi komme til at behandle det kommende Aars Finantslov (Hør!).

Bregendahl: Ja, den sidste ærede Rigsdagsmænds Bemærkning om, at man ikke skal forhaste sig med Hensyn til et saadant Forslag, skal jeg gjerne tiltræde i dens Almindelighed; men jeg troer, at den kun er lidet anvendelig paa det foreliggende Tilfælde. For det Første maa jeg tilstaae, at jeg veed ikke, om der har været noget særdeles Hastværk i denne Sag; jeg maa tværtimod beviise det. For det Første kunde Sagen ikke bringes under Forhandling med de forskjellige Autoriteter, imellem hvilke den skal forhandles, førend Planen for Jernbanens Forlængelse fra Roeskilde til Korsør var endelig vedtagen; thi da først var det bestemt, hvor det nærmeste Overgangspunkt til Jernbanen fra Sorø vilde være, og, saavidt jeg veed, blev Planen for Jernbanen færdig sidste Efteraar. Den ærede Cultusminister bemærkede før, at der har været forhandlet med Sorø Amtsraad om Forlængelsen af de 2 mindre Landeveje til Næstved og Skjelsflør, og de fleste af Forsamlingens Medlemmer ville vistnok være enige med mig i, at, naar en Sag gaaer igjennem et Amtsraads Forhandlinger, saa kan man ikke sige, at der er noget Hastværk, for at faae Sagen frem; derfor er Sagen vistnok, uden noget Hastværk og ad den almindelige Wei, kommen saa vidt, at der kun staaer tilbage, at faae Midlerne tilveiebragte til Veiens Anlæg; og, da nu tilfældige Omstændigheder have medført, at Finantsloven først er fremkommen nu, saa finder jeg

det aldeles i sin Orden, at Ministeriet har benyttet disse Omstændigheder til at fremkomme med Forslaget. Dertil kommer jo fremdeles, at der jo egentlig ikke er Spørgsmaal om at overveie Planen; vi skulle ikke stode og undersøge, om disse 10,217 Rbd. ere nødvendige, eller om det maa skee kunde gjøres ringere; naar en saadan Plan fremkommer her i Thinget, troer jeg ikke, at vi skulle beskæftige os med sllige Specialiteter, det troer jeg, at Sagen selv og Thinget selv vil være meget lidet tjent med. Naar det endelig blev fremhævet af den sidste ærede Taler, at han nok kunde være stude til at gaae ind paa Sagen for at hjælpe denne lille By, saa maa jeg bringe i Erindring, at der ikke er Spørgsmaal om at hjælpe denne By, eller at Foranstaltningen alene skulde være til Gavn for Kjøbstaden; den er ligesaa meget til Gavn for Landdistricterne. Han berørte ogsaa, at den som Kjøbstad egentlig ikke havde nogen Betydning; men det har megen Betydning for Landdistricterne, at der kan blive en bedre Omsætning i denne Kjøbstad; thi det maa erindres, at den nærmeste Kjøbstad fra Sorøegnen, baade mod Nord og Syd, som har en Søhavn, ligger 4 Mill fra Sorø. Det nærmeste Udførselssted er nemlig Holbæk eller Næstved. Nu tænker man sig dog, at en Jernbane skal blive et ret godt Surrogat for Mangelen af en Søhavn; der er saaledes her Spørgsmaal om, at de Elementer, som ere tilstede i Sorø til at uddanne den til en større Kjøbstad, kunne blive istand til at udvilde sig derved, at den bringes i en umiddelbar nær Forbindelse med Jernbanen, og dette vil altsaa være til Fordeel for Landdistrictet; og, som jeg før bemærkede, Arbeidet vil vist ikke kunne udføres i een Sommer, og der vil altsaa rimeligvis hengaae en Tid, efterat Jernbanen er fuldført, i hvilken By og Landdistricet i Forening kunde have Fordeel af Jernbanen, men som vil gaae tabt for dem, hvis dette Beløb ikke bevilges.

Nes: Jeg kan væsentlig henholde mig til de sidst udtalte Bemærkninger; den næstsidste ærede Taler synes ogsaa, naar han omtalte Smaakjøbstædernes Wilkaar, ganske at have overseet, at de forandre sig mærkelig ved Jernbaneanlægget (Hør!), at Kjøbstæderne, navn-